

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 510/2023-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej Kanisová & Kanis Advokátskou kanceláriou s.r.o., Ďumbierska 3F, Bratislava, IČO 36 836 460, v mene ktorej koná advokát Mgr. Matúš Kanis, proti uzneseniu Okresného súdu Trnava č. k. 31C/44/2022-100 z 23. januára 2023 a uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 11Co/24/2023-146 z 23. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj svojho práva na ochranu proti neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje priznať jej finančné zadostučinenie v celkovej výške 10 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutých uznesení vyplýva, že Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 31C/44/2022-100 z 23. januára 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) na základe návrhu manžela sťažovateľky na zrušenie neodkladného opatrenia rozhodol o zrušení uznesenia okresného súdu č. k. 38C/42/2022-16 z 31. augusta 2022 vo výroku I, ktorým uložil manželovi sťažovateľky (navrhovateľovi) povinnosť nepribližovať sa k sťažovateľke na vzdialenosť menšiu ako 10 metrov a povinnosť nevstupovať do nehnuteľnosti evidovanej na liste vlastníctva [REDAKOVANÉ] pre katastrálne územie [REDAKOVANÉ], ako aj o náhrade trov konania. V odôvodnení

uviedol, že považoval za preukázané odpadnutie dôvodov, pre ktoré bolo neodkladné opatrenie nariadené (§ 334 Civilného sporového poriadku), keďže účelom nariadeného neodkladného opatrenia bolo najmä eliminovať kontakt navrhovateľa ako osoby dôvodne podozrivej z násilia s jeho obeťou – sťažovateľkou. Následne už nebolo preukázané, že by sa navrhovateľ proti sťažovateľke dopustil takého konania, ktoré by malo znaky trestného činu, keďže vec vedená na základe trestného oznámenia sťažovateľky pre podozrenie zo spáchania prečinu nebezpečného vyhrážania bola uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru Trnava, obvodného oddelenia Policajného zboru Zavar ČVS: ORP-1344/ZA-TT-2022 z 3. októbra 2022 právoplatným 3. januára 2023 odovzdaná Okresnému úradu Trnava, lebo výsledky skráteného vyšetrovania preukazujú, že nejde o trestný čin, ale ide o skutok, ktorý by mohol byť posúdený príslušným orgánom ako priestupok. Od incidentu, ku ktorému medzi sporovými stranami došlo 18. augusta 2022, sa proti sťažovateľke nedopustil žiadneho násilia. Nebolo nijako preukázané, že by navrhovateľ porušoval zákaz vstupu do nehnuteľnosti a že by túto užíval napriek rozhodnutiu súdu, ako to tvrdila sťažovateľka. Uvedená nehnuteľnosť netvorí pre sťažovateľku jej obydlie, keďže má až do 28. februára 2023 zabezpečené bývanie v Hrnčiarovciach nad Parnou a následne v byte navrhovateľa, na adrese trvalého pobytu sťažovateľky. V závere konštatoval, že majetkové vyporiadanie sporových strán nemôže byť dôvodom na ďalšie trvanie neodkladného opatrenia.

3. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 11Co/24/2023-146 z 23. mája 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) tak, že uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom zrušujúcom výroku I v časti zrušenia uznesenia okresného súdu č. k. 38C/42/2022-16 z 31. augusta 2022, ktorým bola navrhovateľovi uložená povinnosť nevstupovať do rodinného domu, potvrdil a vo zvyšnej časti zrušenia uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh na zrušenie uznesenia okresného súdu č. k. 38C/42/2022-16 z 31. augusta 2022 v časti uloženia povinnosti navrhovateľovi nepribližovať sa k sťažovateľke zamietol. Zároveň rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov tohto konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie správne prihliadol na zmenu okolností, ku ktorej došlo od nariadenia neodkladného opatrenia, keď sťažovateľka v nehnuteľnosti, do ktorej bolo zakázané navrhovateľovi vstupovať, už preukázateľne nebýva, ale zdržiava sa na inej adrese, pričom uvedená nehnuteľnosť bola medzičasom prevedená na rodičov navrhovateľa. Doplnil, že pre posúdenie dôvodnosti trvania neodkladného opatrenia nie je podstatným, na základe akých okolností došlo k odst'ahovaniu sťažovateľky, ale to, že v nehnuteľnosti sa nezdržiava, a teda nie je dôvodné ďalšie trvanie nariadeného neodkladného opatrenia spočívajúceho v uložení zákazu navrhovateľovi vstupovať do tejto nehnuteľnosti. V podrobnostiach poukázal na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia okresného súdu v tejto časti bez potreby opakovania dôvodov tam už uvedených. V časti zrušenia neodkladného opatrenia, čo sa týka uloženia zákazu priblíženia, však podľa názoru krajského súdu z obsahu spisového materiálu nevyplývalo, že by došlo k zmene pomerov odôvodňujúcej zrušenie neodkladného opatrenia v tejto časti. V tejto súvislosti konštatoval, že je potrebné vychádzať z uznesenia okresného súdu č. k. 38C/42/2022-16 z 31. augusta 2022, v ktorého odôvodnení okresný súd jasne uviedol, v čom videl dôvodnosť nariadenia neodkladného opatrenia spočívajúceho v uložení zákazu priblíženia sa navrhovateľa k sťažovateľke, pričom uvedené dôvody podľa názoru odvolacieho súdu trvajú i naďalej a nič na tom nemení skutočnosť, či konkrétne konanie navrhovateľa, ktorého dôsledkom môže byť ohrozenie telesnej alebo duševnej

integrity sťažovateľky, bude posúdené ako trestný čin alebo priestupok. Za nerozhodný považoval aj argument, že v súčasnosti už k takému konaniu zo strany navrhovateľa nedochádza, keďže podstatným je, že navrhovateľ sa takého konania dopúšťal, v dôsledku čoho došlo k nariadeniu neodkladného opatrenia a práve nariadeným neodkladným opatrením došlo k zamedzeniu takéhoto správania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Proti napadnutým uzneseniam podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:
- Napadnuté uznesenia boli vydané v rozpore s celospoločenským záujmom na ochrane pred násilím a sú rozporné s najlepším záujmom maloletých detí. Okresný súd a krajský súd „*rezignovali na ochranu sťažovateľky pred násilím...*“.
  - Napadnuté uznesenie okresného súdu je nedostatočne odôvodnené, a preto nepreskúmateľné, porušujúce základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
  - Rovnako aj napadnuté uznesenie krajského súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne. Z rozhodnutia nie je možné logicky odvodiť, prečo v časti zákazu vstupu do nehnuteľnosti rozhodnutie okresného súdu potvrdil a v časti zákazu približovania sa k sťažovateľke rozhodnutie okresného súdu zmenil. Krajský súd nechal bez povšimnutia argument sťažovateľky, že navrhovateľ porušuje nariadené neodkladné opatrenie, keďže jej zaslal fotografiu z rodinného domu, do ktorého ma zákaz vstupu.
  - Postup okresného súdu a krajského súdu bol svojvoľný a v rozpore s výsledkami dokazovania z dôvodu, že okresný súd, ako aj krajský súd bez náležitého dokazovania prijímali vo veci domnienky a závery, ktoré nevyplyvali z dôkazov alebo tvrdení účastníkov konania a zároveň vyvodzovali domnienky v prospech navrhovateľa bez náležitého odôvodnenia svojho postupu a nevyužili všetky dôkazné prostriedky, prostredníctvom ktorých mohli zistiť skutočný stav veci.
  - Okresný súd a krajský súd nepostupovali ústavne akceptovateľným spôsobom, keď nevzali na vedomie podstatu argumentov sťažovateľky uvedených v jej vyjadreniach a ňou produkovaných dôkazoch. Okresný súd a krajský súd akceptovali situáciu, keď osoba, ktorá je vykázaná z obydľia v dôsledku páchania domáceho násillia, vyhodí sťažovateľku spolu s maloletými deťmi na ulicu, čím im zabráni v užívaní obydľia, v ktorom dovtedy spolu žili, a toto samotné potom vydávajú za dôvod, prečo už nehnuteľnosť nie je sťažovateľkiným obydľím a prečo je potrebné zrušiť súdom nariadený zákaz manželovi sťažovateľky vstupovať do obydľia.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 3 dohovoru napadnutými uzneseniami, ktorými došlo k zrušeniu neodkladného opatrenia v časti nariadeného zákazu vstupu do rodinného domu. Sťažovateľka vyčíta okresnému súdu a krajskému súdu najmä arbitrárnosť prijatých záverov a nedostatočnosť odôvodnenia napadnutých uznesení, ktoré nespĺňajú požiadavky na riadne a presvedčivé odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Sťažovateľka tvrdí, že okresný súd a krajský súd ignorovali jej argumenty, a teda chybné vyhodnotili zistené rozhodné okolnosti, čo viedlo podľa jej názoru k nesprávnemu záveru o tom, že dôvody na nariadenie neodkladného opatrenia pominuli.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením okresného súdu:

6. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky v tejto časti ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popretie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu, ktorého právne dôsledky sú premietnuté do § 56 ods. 2 a § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“, m. m. III. ÚS 149/04).

7. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka využila jej dostupné právne prostriedky, na ktorých použitie bola oprávnená podľa ustanovení Civilného sporového poriadku, ktorými sa domáhala aj ochrany svojich základných práv. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu bola oprávnená podať odvolanie, o ktorom rozhodoval krajský súd, ktorý napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie na základe podaného odvolania aj vecne preskúmal a rozhodol o ňom napadnutým uznesením. Oprávnením, ale aj povinnosťou krajského súdu vo vzťahu k napadnutému uzneseniu súdu prvej inštancie bolo v prípade zistenia zásahu do základných práv sťažovateľky týmto základným právam poskytnúť primeranú ochranu. V danej veci teda existoval orgán verejnej moci, ktorého právomoc poskytnúť základným právam sťažovateľky individuálnu ochranu predchádzala právomoci ústavného súdu. Za týchto okolností ústavný súd teda nemá oprávnenie preskúmať napadnuté uznesenie okresného súdu.

8. Vzhľadom na to, že na zabezpečenie účinnej ochrany svojich základných práv mala sťažovateľka k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy, bolo potrebné jej ústavnú sťažnosť v tejto časti vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu:

9. Z hľadiska sťažovateľkou uplatnenej argumentácie ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu ústavných sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú či zrušujú neodkladné opatrenia, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania (spravidla) nezasahuje konečným spôsobom. Ústavný súd meritórne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o vydaní neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie, resp. zrušenie

pristupuje len za celkom výnimočných okolností, ako to bolo zaužívané judikatúrou v súvislosti s posudzovaním predbežných opatrení podľa Občianskeho súdneho poriadku. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (m. m. IV. ÚS 13/2020, I. ÚS 19/2020).

10. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že aj v konaní o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na vydanie či zrušenie neodkladného opatrenia musí mať predovšetkým (rovnako ako iné rozhodnutia) zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené (IV. ÚS 332/2018, II. ÚS 427/2020, I. ÚS 9/2022).

11. Ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľky z hľadiska právomocí daných mu ústavou, t. j. z pozície súdneho orgánu ochrany ústavnosti, pričom pochybenie majúce intenzitu porušenia označeného práva na spravodlivé súdne konanie v posudzovanej veci neidentifikoval.

12. Po oboznámení sa s relevantnou časťou odôvodnenia namietaného uznesenia krajského súdu ústavný súd nezistil žiadny dôvod, pre ktorý by mohla vzniknúť pochybnosť o jeho ústavnej konformite. Z dôvodov obsiahnutých v napadnutom uznesení vyplýva, že krajský súd sa, vychádzajúc z rovnakého skutkového stavu ako okresný súd, stotožnil s právnym záverom okresného súdu o splnení podmienok na zrušenie neodkladného opatrenia, pričom zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil dôvody, ktoré ho k predmetnému záveru viedli. Podľa názoru krajského súdu pre posúdenie dôvodnosti trvania neodkladného opatrenia je podstatným to, že od nariadenia neodkladného opatrenia došlo k zmene skutkových okolností, ktorá spočíva v tom, že sťažovateľka sa v nehnuteľnosti, do ktorej bolo zakázané navrhovateľovi vstupovať, nezdržiava, a teda nie je dôvodné ďalšie trvanie nariadeného neodkladného opatrenia spočívajúceho v uložení zákazu navrhovateľovi vstupovať do predmetnej nehnuteľnosti.

13. Krajským súdom prijaté závery v napadnutom uznesení vychádzajú podľa názoru ústavného súdu z logickej úvahy súladnej so zmyslom a s účelom neodkladného opatrenia, opierajúcej sa o primerané odôvodnenie. Ústavný súd považuje napadnuté uznesenie za vnútorne konzistentné, zrozumiteľné a reagujúce na všetky skutočnosti významné pre posúdenie splnenia zákonných predpokladov na zrušenie neodkladného opatrenia, pričom ani prezentovaná sťažnostná argumentácia sťažovateľky nie je spôsobilá spochybniť jeho ústavnú udržiateľnosť. Je vecou všeobecných súdov, aby vyhodnotili splnenie zákonných podmienok na zrušenie neodkladného opatrenia, pričom do vyhodnotenia dôvodnosti jeho zrušenia, ktoré je založené primárne na skutkových otázkach, ústavný súd zásadne nie je oprávnený zasahovať alebo právny názor všeobecného súdu nahrádzať svojím uvážením, ak nezistí také závažné výnimočné okolnosti svedčiace o procesnom excese, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu.

14. Ústavný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia nevidel také nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd oprávňovali k vysloveniu záveru o porušení sťažovateľkou označeného základného práva. Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie nie je možné považovať za zjavne neodôvodnené ani za arbitrárne, teda také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch nemajúcich oporu v zákone, resp. popierajúcich

podstatu, zmysel a účel v predmetnom konaní aplikovaných ustanovení zákona. Z ústavnoprávneho hľadiska preto nie je dôvod na spochybnenie záverov napadnutého uznesenia.

15. Na tomto základe ústavný súd sumarizuje, že neexistuje ústavne relevantný dôvod, aby do napadnutého uznesenia krajského súdu zasahoval, pretože pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla zakladať dôvod na vyslovenie porušenia sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 3 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu:

16. Pokiaľ ide o porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 3 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ústavný súd vníma nerozlučnú spätosť argumentácie sťažovateľky vo vzťahu k týmto článkom ústavy a dohovoru s nosnou argumentáciou porušenia jej práva na spravodlivý súdny proces (III. ÚS 326/2020). Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti, nie je opodstatneným ani tvrdý zásah do základných práv sťažovateľky podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 3 dohovoru. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

17. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu